

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XXXV. De Statu Monachorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

lante. Facit, quod Ecclesia approbet Religiones, quæ alias non approbaret effectum obligationis quoad professionem ultra votum simplex. Ut, cum obligationem induxit Ecclesia, possit & eandem tollere. Eius enim est solvere, cuius fuit ligare, & unumquodque naturaliter tollit eo modo, quo ligatum. Nihil obstat d. c. 6. quia non accipiendum, quasi simpliciter denegaret Pontifici auctoritatem dispensandi, sed quod non facile eod deveniendum Et hoc ex eo intelligitur, quod Pont. ubi redarguit Abbatem, qui sibi arogabat licentiam dispensandi cum Monacho, ad retinendum proprium. Unde dicitur Pont. aliqua ex aggeratione hyperbolica, ducto argumento à majori ad minus, quasi dicens, M. hi non licet, quo modo tibi licebit? Aut dici potest ibi agi de dispensando cum Monacho, ut tali, quia repugnet essentia status religiosi, non obstringi voto continentia. Non repugnat autem enim à monachatu eximi, ut, destructo subiecto, vota ei adnexa cortuant, Felin. in c. Si quando n. 5. De rescriptis. Non obstat, quod consecratio sive benedictio auferri nequeat; nam voti solemnitas non consistit in benedictione aliqua, nec illa facit Religiosum, sed in Ecclesiastico statuto, quod mutari potest ab eo, qui induxit. Et ut non possit Deo dicatum ad profanos usus transferri, hoc tamen intelligendum, nisi sit causa id exigens. Multo magis idem dicendum de dispensatione super voto sacerdotii, cui ex Beneficentia constitutione est adnexum votum castitatis. Vid. Nav. d. Conf. 38. Sanchez. De matrim. lib. 3. Disp. 8. au. 6. & 7. Bas. Pontius lib. 7. c. 10.

77. Q. Postremò, An ad valorem dispensationis istius requiratur iusta causa? R. Posse videri, ad dispensationem Pont. non esse opus causa, quod in omni voto censetur excepta ejus auctoritas: verius tamen, sine legitima causa, eaque publica, dispensationem esse nullam. Ratio est, quod dispensatio inferioris in lege Superioris non possit esse valida sine causa, cum voluntas inferioris per se non sit efficax ad mutandum jus Superioris solo suo arbitrio; cum habeat sibi tantum concessam potestatem dispensandi tamquam bonus paterfam. qualis non esset, sine causa legitima dispensando super votis, sed dissiparet potius. Dixi.

eaque publica, quia rationi difformis est, spectari privati alicujus bonum, neglecto detrimento status religiosi. Idem multo fortius dicendum in inferioribus Prælati. Causa itaque dat per dispensationem à voto libertatem: in quo cum irritatione convenit, quamvis in aliis hæc duo inter se discrepent, ut videre apud Suarez d. lib. 6. c. 1. n. 13.

Denique causa legitima in omni dispensatione requisita magis est facti quam juris, desumique potest ex modo votendi, qui fuit indiscretus, aut ex parte materiae relatæ ad personam, cui moraliter posset ex causa ruina, aut ex necessitate sive utilitate magna publica, aut alia ex causa prudenti arbitrio definienda.

TITULUS XXXV.

De Statu Monachorum.

SUMMARIUM.

1. Satus quid hic significet.
2. Monachi, Regulares & Canonici qui dicantur.
3. Mulieribus se Religioni dantibus an retine crines abscindantur?
4. Monachi nihil proprium possidere possunt.
5. Donare an possint?
6. Monachi proprietarii poena.
7. Parochii non prescindi.
8. Moniales tenentur ad clausuram.
9. Professus laxiorem regulam an teneatur sequi reformatam arctiorem?
10. Moniales ad clausuram an cogi possint. Regula ad hoc non obligante?
11. Concilia Provincialia singulis triennii celebranda.

STatus hic pro vitæ conditione capitur, per quam alteri quis divincitur: v. g. professus per votum triplex, castitatis, scilicet, paupertatis & obedientia, adstringitur vitæ religiosæ. Quam alii solitariam & contemplativam, à cœtu hominum remoti, degunt, plangentium potius, quàm docentium officium habentes, can. Monachus xv. q. 1. dicti Monachi quod soli agant: alii inter

homines versantur, diſi *Regulares*, qui idem & Canonici recte dicuntur. Vulgò tamen hæc nomina ſeparantur, ut Canonici dicantur, qui beneficia obtinentes in Cathedrali, aut Collegiata Eccleſia, nullo voto ſe obſtringunt; *Regulares* verò qui tria vota emittunt, & in communi ſimul habitant. Hi propriè non vocantur *Monachi*, licet eorum nomine in favoribus omnes religioſi veſiant. Abbas in *c. Ex parte ſup. De poſtul. Pralat.* Horum eſt ſervare Regulam, cui ſe obſtrinxerunt, tum in cibo, tum in veſtitu; coronam gerere. Ubi & receptum, mulieribus ingredientibus abſcindi crines.

De quo tamen dubitari poſſet, An licitè fiat? **3** R. Cauſam dubitandi ſumi ex *can. 3. Diſt. 30.* cuius verba ſunt: *Quacumque mulier religioni iudicans con venire, comam ſibi amputaverit, quam Deus ad velamen eius, & ad memoriam ſubjectionis illi dedit, tamquam reſolvens ius ſubjectionis, anathema ſit.* Verum olim quidem iudicatum ignominioſum, habere abſciſſos crines: religionis tamen cauſa habitum id ſanctum, etiam apud gentiles, qui ſuas Veſtales, tondere conſueverunt; idque in ipſo ingreſſu, ut opinatur I. Lipſ. *De Veſta & Veſtalib. c. 12.* alias comam alebant. Nihil obſtat *d. c. 2.* nam in eo non agitur de Religionis ſe dantibus mulieribus, ſed quæ viros derelinquentes quadam pietatis ſimulatione tondabant caput, quod ibi reprehenditur, Et patet hoc ex *d. can. 3. Diſt. 30. & can. Mulier 4. xxxiii. q. 5.* ubi non improbat tondere Moniales. Prohibitum tamen in Concilio provinciali Mechlinienſi, habito anno 1607. tondere virgines Deo dicandas ante profeſſionem, ut major ſit profeſſionis libertas, *tit. de Regularib. 24. c. 7.*

4 Jubentur præterea in hære re inſtitutis priſtinis, quæ deſerentes ſolent evadere inſenſiſſimi Dei hoſtes: proprium nihil poſſidere, ſed omni proprietate rerum renuntiare, quæ redit & quantur Monafterio bonorum capaci, quatenus non cohæret perſonæ; cujus ordinis ſunt beneficia, quæ habet ingreſſus, quæque per ingreſſum, id eſt profeſſionem, vacant. *c. 4. De Regularib. in 6.* Ejuſ ordinis eſt & feudum, & alia ſimilia jura, quæ etiam poſt profeſſionem demum ad proximiores deſeruntur, niſi ante iſis ſpontè renuntiaverit, aut conſtet abſolutè eam vitam mutaſſe, *d. c. 4.*

Qua in re Concilium Trid. quid inſtitutum prohibens etiam expreſſam renuntiationem iurium & obligationum, etiam juramentorum, cum irritatione, ut dictum ſup. *Regularib. nu. 26.* intra biſemeltre ante profeſſionem.

Hinc, cum proprietate careant, donaqueunt: eleemoſynam tamen exegerunt rectè largiuntur, imò tenentur, etiam tenentes adminiſtrationem, ut rectè tenentur. *ad can. Quieſcamus nu. 30. Diſt. 42.* quæ natura ad id obliget.

Proprietati rerum non renuntians Monachio eſt expellendus. Mortuus ſi in rebus propriis habuiſſe, clam Superiore, caretur in Eccleſiaſtica, *c. 2. & 5. h. 1.*

Prohibeatur etiam ingreſſu officii ſecularis ambitu: quo modo non præficiuntur *Præb. c. 1. inf. De capel Monach.* niſi cauſa ſubſtituti ad iurandum ſocius, ſecundum illud, *quia cum ceciderit, non eſt, qui ſublevari, c. 2. & 5. h. 1.*

Moniales ad clauſuram tenentur. Appoſita tamen cauſa ex Superioris conſenſu, licet egreſſum, *c. 1. eod. in 6. Trid. ſeſſ. 23. Regularib. c. 1.* Vid. Curtietz *lib. 1. Canon. c. 14. nu. 2. & 9.*

Quæ An proſiſſus laxatam Regulam inſtituta Superiorum, ad eandem poſtea reſtituta ſuo rigori teneatur? R. Poſſe videri non ex eo, quòd nemo obligetur ultra inſtitutum hic autem intentio ſuit non obſtrangi Regulæ, tunc ita ſe habenti, Communitatem & receptiorem eſſe ſententiã præſentem teneri ſe accommodare Regulæ reſtituta licet arctiori, cum ad obſervationem Regulæ loci ſe obſtrinxerit, & vivendi normam veritè, vel ſcire debuerit, mutari ſubinde & reſtitutionem, majoremque aſtrentiam ex cauſa contingat eam induci. Quæ ſubſtitutus in *d. c. 1. & d. c. 5. Innoc. in c. Superius De Regularib. Felmo. & alii in c. Superius appellat. Peck. ad c. Quod omnia 6. Diſt. in 6.*

Quid ſi Regula ad clauſuram non obliget an Moniales per Episcopum poſſunt ad clauſuram? R. Id videri colligi ex *1. in princ. eod. in 6.* quod ſimpliçiter

clausuram in posterum omnes adstringit. Trident. verò d. Sess. 25. de Regul. c. 1. tantum velle ut clausura, ubi violata fuerit, diligenter restitueretur, ubi in violata, conservetur, ut possit videri, ubi Regula non habet clausuram, non posse ad eam cogi Moniales. Verum Constitutio Pii Quinti, incip. Circa Pastoralis, & Gregorii XIII. incip. Deo sacris, omnino mandant clausuram, etiamsi Regula eam non præcipiat: quæ duæ Constitutiones ligant, ubi usu sunt receptæ & optimum foret eas reipi, ut evitentur pericula. Vide Franc. Zypæum, in *Analyfi Juris Pont. novi de Regularib. n. 41.*

Ut autem monastica disciplina melius conservetur, instituenda tertio quoque anno Consilia Provincialia, quibus collapsa reformentur, peccata corrigantur, c. 7. & 8. h. t. ubi edocetur, quo modo, ubi, quanto tempore Consilia sunt celebranda.

11 Sæculares ad præbendas in Monasteriis non sunt admittendi, ne per eos contingat destrui Regulam, c. ult. in fine h. t.

TITULUS XXXVI.

De Religiosis Domibus.

SUMMARIUM.

- 1. Religiosa Domus qua dicantur.
- 2. Earum visitatio & reformatio spectat ad Episcopum.
- 3. Religio nova nisi auctoritate Pont. induci non potest.

Religiosa Domus nomine veniunt quælibet loca pia & Monasteria c. fin. h. t. quæ singula jubentur habere suum Superiorem. Unus pluribus præsidere, aut in pluribus Monachum agere prohibetur. Proprie Religiosæ Domus dicuntur Xenodochia, Nosocomia, & similia. Quæ ordinanda, visitanda, reformanda ex Regularibus, non etiam ex sæcularibus, nisi in illorum def. etu. c. 7. h. t. idque per Episcopum loci (nisi sint exempti:) quibus ab eodem & administrator præficiendus, qui fructus in usus destinatos convertat; aut, si convertere nequeat, in alios vicinos convertet, reddetque rationem suæ administrationis Ordinario. Trid. d. loco c.

8. Ad quarum rationum redditionem Ordinario faciendam non videntur teneri Monasteriorum Prælati, cum de iis non loquatur dictum Concilium.

Religionem novam nemo nisi auctoritate Pontificis inducit, ne ex Religionum diversitate oriatur confusio, c. fin. h. t. Clem. 2. eod. Ad eod. si contingat aliquos Religionem non approbatam profiteri, eidem non obligentur, c. 1. eod. in 6.

TITULUS XXXVII.

De Capellis Monachorum.

SUMMARIUM.

- 1. Capelle quid, & unde dicta.
- 2. Capellis qui præficiendi.

Capellas Monachorum aliqui dictas putant, quod populum capiant, quasi capientes *καπν*, id est populum, composito ex Græco & Latino nomine. Verus derivatur ista dictio à *Cappæ*, quæ tegumen significat, quod veluti tentorium factum secum vehere soliti Francorum Reges, quando erant in expeditione.

Harum nomine venit etiam Parochia & Prioratus, c. 1. & 3. h. t. quibus, qui subsunt Monasteriis, præficiendi potius sæculares, quam Monachi, cum difficile sit sæcularibus deserviendo in monastica Regula persistere, can. Nemo xvi. q. 1. Monachi, si iis fuerint præfecti, revocandi sunt, aut socius iis adjungendus, si aliud non habeat privilegium Apostolicum faciens mentionem Concilii Lateranensis.

TITULUS XXXVIII.

De Jure Patronatus.

SUMMARIUM.

- 1. Jus patronatus aliud civile, aliud Ecclesiasticum.
- 2. Jus patronatus quid?